

kæmpe sig over, er: Indarbejdelse i Markedet i Konkurrence med allerede indarbejdede og kjendte Varer. Det vil tage Tid og være bekosteligt, idet det kun kan gjøres ved Udsendelse af Konsignationer, som dels slet ikke blive betalte, dels først betales aarevis efter Udsendelsen, og desuden maa man have Folk rejsende rundt, for at agitere for Varen og gjøre sig bekjendt med de forskjellige Markeder. Jeg skal dog ikke komme nærmere ind herpaa, men kun bemærke, at om jeg end føler mig overbevist om, at en Virksomhed som den her omtalte vil kunne blive til stort Gavn for Landet, vil der for at faa den i Gang, kræves en vis Garanti for, at den anvendte Kapital vil bringe et passende Udbytte i den Tid, som medgaar indtil Virksomheden vil være i Stand til at bære Udgifterne ved de omfattende Forsøg, som ville kræves, for at man kan distancere Konkurrenterne og sikre sig en sikker Førerplads i Fremtiden og tillige samtidig paatage sig Uddannelse af virkelig dygtige Fagfolk.

Af Hensyn til den begrænsede Tid og i Haab om, at Sagen maa blive taget op til alsidig Belysning, skal jeg ikke udtale mig nærmere — kun endnu dette: der er Grund til at tro, at den Landbrugsindustri, som her er berørt, vil kunne faa en stor Betydning for vort Landbrug, naar man strax fra Begyndelsen tager den som den omfattende og vanskelige Opgave, den er, og naar der skaffes Udvej for at knytte til den ikke alene de bedste merkantile og tekniske Kræfter, men ogsaa Mænd med Betingelser for paa videnskabelig Maade at finde Løsningen paa de indviklede Spørgsmaal, som her komme til at foreligge, og der tillige findes den fornødne Kapital til Raadighed.

Hertil knyttedes følgende Diskussion:

Statskonsulent Arup: Der var i de interessante Oplysninger, som Sekretær Schou fremkom med, et Par Bemærkninger, som det var ønskeligt at faa lidt nærmere Oplysning om, saafremt det overhovedet er muligt at give dem. Der er

i den sidste Tid flere Gange fremhævet, at Exporten fra Amerika tager af, og at det Tidspunkt ikke vil ligge saa langt borte, inden den tildels vil ophøre. Det har imidlertid vist sig, at i de sidste Aar har der været en stigende Udførsel til England, hvad Kreaturer angaar. Man kunde forstaa, at en saadan stigende Udførsel tildels vilde finde Sted, naar der havde været daarlig Høst, men de sidste Aar have været særlig gunstige, hvad Høsten angaar, og det synes ikke, som om den stigende Udførsel vil tage af, men snarere, at det Modsatte vil finde Sted. Taleren vilde nu spørge, om Grunden til dette Fænomen skulde ligge i, at man ikke har rede paa Statistiken; — man kan jo antage, at det ikke fuldt kan udregnes, hvad der haves af Kvæg i de vestlige Stater — eller om det er andre Forhold, f. Ex. hvad Handelen angaar, der gjøre sig gjældende. Hvad Tilsynet med Kjødindustrien angaar, da har man i Amerika været nødsaget til at skærpe den, hvilket har foranlediget stor Misfornøjelse. Man er nemlig misfornøjet med, at Udlandet skal have Kjød, der er synet og anset for at være godt i sanitær Henseende, medens det Kjød, man selv forbruger derovre, ikke bliver undersøgt. Tilsynet blev skærpet, udelukkende fordi Udlandet stiller større og større Fordringer i saa Henseende, og disse Fordringer ere navnlig stillede af Tyskland, England, Frankrig og Belgien, i hvilke Lande Amerikanerne have søgt at indføre deres Varer. Taleren vilde derfor yderligere pointere Nødvendigheden af, at man, naar man vil ind paa en Kjødindustri, enten det nu drejer sig om Pølse- eller Konserverfabrikationen, giver Udlandet en saadan Garanti, at det kan føle sig forvisset om, at Tilsynet, der føres med Varnernes Fabrikation, virkelig er effektivt; thi stiller man sig ikke saaledes, vil der være saa mange og store Hindringer at overvinde, at det vil være umuligt at komme fremad. Den ærede Foredragsholder omtalte, at man i Amerika farvede Pølserne, men Taleren forstod ikke rigtig, om den Uvillie, der herskede derimod, skulde henføres til Amerika eller Tyskland. (Sekretær Schou: Tyskland). Farver man ikke Pølserne, kan man ikke blive af med dem, men i Tyskland er der opstaaet det Spørgsmaal, om det er tilladt at farve Pølser.

Sekretær Schou: Statskonsulent Arup spurgte, om Amerikanernes Statistik var rigtig, men det Spørgsmaal er Taleren ikke i Stand til at besvare. Amerikanernes Kornstatistik har i de senere Aar vist sig at være urigtig i utilladelig Grad, saa der er jo Mulighed for, at Kreaturtællingerne ogsaa ere urigtige. Taleren troede imidlertid, at der ikke var Tvivl om, at Antallet af Kreaturer i Amerika er i betydelig Tilbagegang. Det blev omtalt allevegne, hvor Taleren kom hen, og det maå betragtes som fastslaaet; om Tilbagegangen nu er saa stor, som angivet i Statistiken, kan man ikke vide noget bestemt om. De amerikanske Fristater spænde jo over en stor Del af Amerika, og det amerikanske Apparat til Indsamling af statistiske Oplysninger er naturligvis langt fra saa udviklet, som ønskes kunde, skønt der anvendes mange Penge derpaa.

Statskonsulent Arup: Er der ikke særlige Grunde, der gjøre, at Udførselen igjen er tiltagen?

Sekretær Schou: Amerikanerne have maattet udføre en Del Kvæg. De økonomiske Forhold derovre have været stærkt trykkede og derfor er det indenlandske Forbrug gaaet ned, og hvis der ikke udførtes efter en større Maalestok, vilde de indenlandske Priser falde, hvilket Slagterierne ikke kunne staa sig ved; de have deres væsentligste Indtægt af det indenlandske Marked, idet de ikke ere Herrer over Priserne i England.

Mejeriejer Rosleff: Da Spørgsmaalet om Pølsefabrikationen er blevet aktuelt herhjemme, har det naturligvis sin store Interesse at høre noget om, hvorledes Forholdene stille sig i Udlandet, hvad Afsætningen af denne Vare angaar, og Taleren vilde derfor spørge den ærede Foredragsholder, hvad Grunden var til, at Exporten af Pølser herfra var mislykket.

Sekretær Schou: Det er meget naturligt, at et Forsøg kan mislykkes; inden man har gjort nogle mislykkede Forsøg, lærer man ikke, hvorledes man skal bære sig ad; man skal lærde af Erfaringen. Man kan ikke sige, at man vil exportere og være sikker paa, at det gaar godt. For øvrigt kunde Taleren oplyse, at en af Grundene til, at Forsøget mislykkedes, var, at der til Pølserne var anvendt Kreaturer, der ikke egnede

sig dertil. Man kan sende Pølser f. Eks. til Tyskland, og det kan gaa godt, men skulde de sendes længere bort, gaar det maaske ikke godt. Man maa se at udfinde, hvilken Kvalitet af Pølser og hvilke Konserver man med Sikkerhed kan exportere. Fordringerne ere forskellige de forskellige Steder, og der skal baade Tid og Penge til for at lære dem at kjende.

Statskonsulent Arup havde i den senere Tid søgt at indhente nogle Oplysninger om disse Forhold, og de bekræfte, hvad Sekretær Schou har bemærket. Tyskland udfører endnu trods det, at Tyskland maa modtage Kjød og andre Produkter fra Udlandet, en Mængde Pølser, men langt mindre Kvanta, end der modtages, thi Tysklands Udførsel er Primavarer, medens det, der indføres, er almindelige Varer. Man vil nemlig der søge at bevare Produktionen af fineste Varer, som ere saa overordentlig vanskelig at lave. Taleren havde talt med et Firma i England, som havde forsøgt at forsyne sig med Pølser fra Hamburg og Berlin, men som maatte søge andet Steds hen, nemlig til Thüringen og Braunschweig, og det laa i, at man i Hamburg og mange andre Byer fabrikerer Pølser til Kogebrug, altsaa en Vare, der ikke er beregnet paa Holdbarhed, hvad en Exportvare jo skal være i Besiddelse af. At lære at lave Pølser af fineste Kvalitet er noget, der kræver lige saa lang Tid, som vi have brugt for at lære at lave fineste Smør og andre Varer, med Hensyn til hvilke vi staa paa Højdepunktet, og for at komme dertil, maa vi gaa i Lære hos Tyskerne. Vi maa se at faa dygtige yngre Folk til at arbejde i de tyske Slagterier og saa lave Pølser dels til eget Forbrug og dels til Export, og for disse Varer maa vi saa nøjes med en ringere Pris, idet vi lære Manglerne at kende og at rette dem og i det Hele taget se at komme frem ad den Vej. Der er flere Svineslagterier her i Landet, der have lidt Skuffelser, hvad denne Sag angaar; de have sendt store Mængder af Pølser og Konserver til Berlin, men have faaet en mindre Pris derfor, end de havde beregnet.

Sekretær Schou var blevet misforstaaet af Statskonsulent Arup, naar denne antager, det er Talerens Mening, at vi skulle nøjes med at gaa i Lære hos Tyskerne. Taleren

saa saadan paa Sagen, at han vil have, at vi herhjemme skulle gjøre Forsøg paa et saa solidt-praktisk og videnskabeligt Grndlag som vel muligt, saa at vi kunne komme fuldstændig til Bunds i alle de herhenhørende Spørgsmaal, som ikke ere faa og heller ikke smaa. Der er nemlig ikke alene Tale om Fabrikation Pølser og Konserver, men ogsaa om Udnyttelsen af alle de Affaldsstoffer, der fremkomme ved Slagtning. Af disse kan der laves mange Ting til Anvendelse i forskellige Øjemed. Hvilke Opgaver der i det Hele ville blive at tage op, var det Taleren umuligt at sige, dertil var han ikke tilstrækkelig inde i Sagen, men det stod ham aldeles klart, at vi herhjemme maa arbejde os saaledes frem, at vi ere foran de andre Lande. Det gælder om at udnytte alt ikke blot til den sidste Krone, men til den sidste Øre, og kan der blot indvindes 5 til 6 Kr. mere pr. Kreatur end nu, bliver det Penge, og som Tiderne nu ere for Landbruget, er man nødt til at gaa til den yderste Grænse og tage den sidste Øre med, som kan indvindes. Det gælder om at lave noget, hvorpaa man kan bygge, i alt Fald lidt, i Fremtiden, og den Slags Industrier, søm der her er Tale om, Konserve- og Pøsefabrikation, drevet under fornødent veterinært Tilsyn, med Anvendelsen af gode og sunde Varer samtidig med, at Affaldstofferne udnyttes i videste Udstrækning, risikerer ikke at møde saa store Hindringer hvad Udførselen af Varerne angaar, som Exporten af levende Kreaturer og fersk Kjød.

Præsidenten (Kapt. J. C. la Cour): Der var en Bemærkning i Sekretær Schous Foredrag, om hvilken Taleren formodede, at den havde ikke mindst fæstet sig i Tilhørernes Hukommelse, nemlig Oplysningen om det Forsøg, som med Fabrikant Beauvais' gode Medvirkning var foranstaltet iværksat af Landhusholdnings-selskabet ifjor. Man indkjøbte Kreaturer paa Kvægtorvet og udnyttede disse Kreaturer gjennem Konserver, og Sekretær Schou oplyste, at Forsøget havde svaret god Regning. Hvis Hr. Beauvais havde Materiale hos sig, saa at han var i Stand til at udtale sig nærmere om dette Punkt, vilde det sikkert i betydelig Grad interessere den her forsamlede Kreds. For øvrigt vilde Taleren spørge Hr. Beauvais, som var saa vel be

vandret paa Konservefabrikationens Omraade, om han ved Besøget i Amerika havde faaet et saadant Indtryk saavel af Produktions- som af Afsætningsforholdene derovre og derfra ud over den hele Verden, at der var levnet os Chancer for at finde nogenlunde gode Afsætningsomraader for Konserver, maaske paa oversøiske Pladser, eller om vi, saafremt vi føres ind paa at tage denne Sag op i større Stil, da ville møde ikke blot fra Amerika, men ogsaa fra andre Lande, en Konkurrence, som vil levne os mindre Chancer for at komme frem paa fremmede Markeder.

Fabrikant Beauvais havde ikke belavet sig paa at svare paa de fremsatte Spørgsmaal, men han skulde forsøge at svare, saa godt han kunde, paa staaende Fod. Efter de Erfaringer, han havde indhøstet, mente han, at man herhjemme havde alle Chancer for at kunne naa et godt Resultat. Det lyder vel lidt underligt at sige det, men vi ere herhjemme langt bedre organiserede end Amerikanerne; de staa langt tilbage for os. Det gælder for Amerikanerne kun om at faa de store Mængder af Kjød fra Haanden; de have ikke Tid til at behandle Varerne saa omhyggeligt, som de egentlig burde gjøre. Man maa i Amerika sørge for, at det, der ikke kan afsættes i frisk Tilstand, bliver lagt i Daaser, og det sker, som det bedst kan; det hele gaar fuldstændig maskinmæssigt, men der fremkommer en saa forskelligartet Vare, at Amerikanerne aldrig kunne gjøre Fordring paa at faa nogen høj Pris derfor. Skal man herhjemme ind paa en saadan Industri, maa man være klar over, hvad man skal lave, hvorledes man skal lave det, og dernæst maa man lægge an paa at lave en god Vare, thi derom var Taleren overbevist, at de gode Varer vilde betale sig. Naar vi kunde faa indarbejdet vore Varer i Udlandet, vilde vi udmærket godt kunne optage Konkurrencen med Amerika, idet Kvaliteten ogsaa maa tages i Betragtning. Der er, som det er sagt, herhjemme gjort Forsøg med nogle af Landhusholdningsselskabet indkjøbte Kreaturer ude paa Talerens Fabrik, forinden han rejste til Udlandet for der at undersøge Sagen, hvorved han fik Materiale til Sammenligning med Udlandets Produktion, og det er hans faste Overbevisning, at hvis vi

kunde komme ud over det Punkt at faa Varerne afsatte, vilde vi ogsaa kunne opnaa en god Pris. Men her fremkommer det Spøgsmaal: Hvem skal betale? Indarbejdelsen af en Vare koster mange Penge. Vi kunne bygge Fabriker og fabrikere Varerne og tage Ansvar for Holdbarhed og Kvalitet, men hvem skal bære det Tab, der vil resultere, før Varen er indarbejdet? Den enkelte Mand kan ikke paatage sig at drive Sagen frem, og Foretagendet maa derfor støttes paa en eller anden Maade; men kommer der en saadan Støtte, er Taleren overbevist om, at Landbruget ad den her omhandlede Vej vil finde en god Indtægt.

Godsejer Ahlmann troede at mindes, at der for et Par Aar siden var oprettet her i Kjøbenhavn en Fabrik for Tilvirkning af Kjødextrakt. Taleren vilde nu spørge Hr. Beauvais, om denne vidste, i hvilket Omfang denne Fabrik var bleven drevet, og hvorvidt den havde svaret Regning.

Fabrikant Beauvais: Fabrikationen herhjemme af Kjødextrakt har hidtil været lig med Nul. Man bør gaa bort fra det Principle at tage Ekstrakten bort fra Kjødet og søge at lave vore Konserver saaledes, at de komme det friskt tillavede saa nær som muligt. Det forbavsede Taleren at høre, at det, der i Amerika kaldes Rostbeaf og lign. kan sælges saa billigt, som Tilfæidet er. Først ved at se, hvorledes Fabrikationen gik for sig, kunde Taleren forstaa det. Amerikanerne udtrække Kjødextrakten, som betaler sig, og benytter kun den Del af Kjødet, som kan pakkes i Daaser; Resten gaar til Gjødningsfabrikation. Kjødet, der saaledes har mistet al Ekstrakt, farves og tilsættes lidt Kryderi, saa at det ser ud som en god Vare, men er det slet ikke. Der er naturligvis ikke noget i Vejen for, at vi herhjemme kunne, hvis det er nødvendigt, præstere en lignende Vare, men det vil ikke være rigtigt. Vi skulle holde fast ved at levere extra gode Varer. Forbruget af Varer fra Talerens Fabrik er i stadig Stigning, hvilket er Tegn paa, at man ikke er bange for dyre Priser. De eneste Konkurrenter, vi kunne faa, ere Franskændene; de lave fine Konserver, men de forlange ogsaa gode Priser derfor. De engelske Konserver kunne vi ikke konkurrere med i Pris, men

det behøves heller ikke. Havde vi meget store Kvantiteter af Kjød, var det maaske nødvendigt at slaa ind paa den Vej, men det betaler sig ikke at lave daarlige Kvaliteter herhjemme.

Godsejer Ahlmann tænkte, da der var Tale om Kjød-extrakt, at Landbruget mulig kunde komme af med de gamle Køer til Fabrikationen deraf; han havde nemlig hørt, at af ældre Køer tilberedtes den bedste Kjødextrakt.

Fabrikant Beauvais: De bedste Konserver laves ikke af det fedeste Kjød; man skal have magert Kjød til de Konserver, der skulle exporteres. Som Følge deraf ville de af Godsejer Ahlmann nævnte Køer egne sig udmærket til Konserver.

Kaptajn La Cour: Naar Landhusholdningsselskabet ifjor tog denne Sag op, skyldes det, hvad jo ogsaa blev meddelt af den ærede Foredragsholder, de Vanskeligheder, for ikke at sige de næsten absolute Hindringer, der fra vore Naboers Side bleve lagte i Vejen for vor Export af Kreaturer. Vi ere ikke et Øjeblik i Tvivl om, at saa længe vi kunne finde et Marked for vort Kjød i Tyskland og England, vil der blive mindre Plads for Udnyttelsen af Kjødet paa den her omtalte Maade; men hvor hurtigt vi kunne blive tvungne til at gaa til Fabrikation af Konserver osv. er vanskeligt at sige, og Landhusholdningsselskabet ansaa det derfor rigtigt, at søge tilvejebragt nogle fylldige Oplysninger angaaende denne Sag. Det er Statskonsulent Arup, der har henledet Opmærksomheden derpaa, ligesom han ogsaa har offentliggjort en Artikkel om Pøsefabrikationen, hvilken Artikkel er bleven læst med stor Interesse herhjemme. Landhusholdningsselskabet var imidlertid ikke paa nogen Maade i Stand til ved egne Midler at kunne magte den Opgave, at faa Oplysninger angaaende denne Sag indhentet fra Udlandet; det maatte, som saa ofte før, have Assistance, og det skylder først og fremmest Landbrugsministerens store Redebønhed til finansielt at komme Selskabet til Hjælp for at faa de nødvendige Oplysninger indhentet, megen Tak. Statskonsulent Arup er saa stærkt engageret som han vel kan være paa den urolige Post, som han har i Hamburg, at han ikke kunde paatage sig det Hverv at indsamle Oplysninger, og Selskabets Opmærk-

somhed blev da henledet paa dets Sekretær, der allerede havde forebragt Sagen for Præsidiets og derigjennem vist sin Interesse for Sagen. Man har været glad ved, at han blev sat i Stand til at foretage denne Rejse og personlig indsamle en Række Oplysninger, hvoraf nu nogle ere meddelte i dette Møde, Oplysninger, der, om de end ikke kunne tages i Brug i Øjeblikket, dog ligge som et Dépôt, der kan komme til at gjøre Nytte, hvis Forholdene skulde udkræve det. Taleren vilde takke den ærede Foredragsholder for den Omhu, hvormed han har søgt at løse den Opgave, der var stillet ham; men Taleren vilde tillige rette en Tak til Hr. Beauvais, fordi han paa Selskabets Opfordring redbon erklærede sig villig til at følge Sekretæren og hjælpe til at faa den stillede Opgave løst saa fyldigt som mulig.

Endnu vilde Taleren kun sige et Par Ord med Hensyn til det »Men«, som Hr. Beauvais mente kunde stille sig hindrende i Vejen for at faa det Udbytte ud af Sagen, som Vilkaarene herhjemme muliggjøre. Taleren forstod godt de Betragtninger, som Hr. Beauvais gjorde gjældende. Vanskeligheden for Sagens Gjennemførelse ligger i at finde Markeder for disse Varer, men Taleren troede, at han, hvad dette Punkt angik, kunde udtale Selskabets Glæde over, at Ministeren har optaget det Punkt, og at der i Rigsdagen er faldet venlige Ytringer om og udtalt en Billigelse af, at Ministeren ved Anvendelsen af det store Beløb, der er bevilget til Export af fersk Kjød, har tænkt paa at støtte Bestræbelser for at finde Afsætningssteder for de her omhandlede Produkter, særlig paa oversøiske Pladser. Taleren troede, at den Tilslutning, som dette Punkt erholdt ved Finantslovens Behandling, havde vakt Glæde mange Steder, idet der da er Haab om at komme fremad, og Haabet derom er saa meget større, som man nu har hørt af en saa sagkyndig Mand som Hr. Beauvais, at det var egentlig det store Spørgsmaal, der vilde stille sig i Vejen lige over for Gjennemførelsen af en fordelagtig Konserverfabrikation af det Raamateriale, vi have herhjemme.
